

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ

Տարեկան 12 Ժր.

Վեցամսեայ 6 Ժր.

ԱՐՏԱՍԱՀԱՄԱՆ

Ներքին քիւմ և հի ծրարով

Տարեկան 14 Ժր.

Վեցամսեայ 7 Ժր.

ԱՍԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Ժրար

Վեցամսեայ 1.50

ՎԱՆՆԻԿ

Մա'ուցման տողը

20 սանրիմ

ԼՐԱԿՈՒՄ

ԱՅԿԱՅԻՆ ԵՆԻՔԱՆԱԳԵԼՈՒՄ

ԿԸ ՀՐԱՏՆԵՐԱԿՈՒԹԻ ՍՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԿԻ ԻՒ ՇՈՒԲԱԿ

Rédaction du Journal

«Ira vounk»

VAKNA (in game)

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

«Ир вунк»

ВАРНА

Գրութիւնք եւ լեւ

«րոշիր»

ԳԱՂԹԱԿԱՆԸ ԶԻՆՈՒՈՐ

Մեր նախորդ թիւի թուրքերէնի բաժնի միջոցաւ հաղորդեցինք մեր ընթերցողներուն թէ տեղւոյ քաղաքացիներէն մէկն որ զեկուցման համաձայն թիւրքի կամ թիւրքիոյ հպատակ երիտասարդներ՝ 18էն մինչեւ 25 տարեկան՝ պարտին մինչեւ յառաջիկայ ամսոյ 10ը ներկայանալ քաղաքացիտարան ու արձանագրուիլ որոնք որ չը գործադրեն այս պատուէրը ու հարկ եղած թուղթը յիշեալ պաշտօնատնէն ի ձեռին չունենան, զինուորութենէ փախտաւկաններ պիտի նկատուին, և ըստ այնմ օրէնքի խտուածան պիտի երթարկուին անշուշտ:

Նախընթաց տարւոյ մէջ ալ գրեթէ այս իմաստով զեկուցումներ եղած էին, բայց անհետեւանք մնացած էր, որովհետեւ թիւրքիոյ հպատակ եղող ու ձեռքը օսմանեան վաւերացումներ ունեցողները զինուորագրելու որոշ օրէնք մը չը կար սակայն հիմակ օրէնքը որոշ է, որուն ամփոփ իմաստը ու է կրնանք ըսել. այն երիտասարդը որ թիւրքիոյ հպատակ չ'է ինչ ազգի ալ պատկանի՝ պարտի զինուորագրուիլ իբր պաշտօնական հպատակ ելիլ ոչ պէտք է երկրէն դուրս ելլէ: Անշուշտ մեր ընթերցողները կը յիշեն թէ գրեթէ այս իմաստով օրէնք մըն ալ քանի մը տարիներ առաջ ռուս կառավարութիւնը հրատարակած էր միայն հայ գաղթականներուն համար, բայց Պուլկարիոյ այս նոր օրէնքը անխտիր ամեն ազգի համար է:

Օրէնքը այսպէս մեր երիտասարդներու առջև որոշ դրուած ըլլալէ վերջ, կը մնայ լրջօրէն խորհիլ ու դատել և ըստ այնմ քայլ առնել:

Նախ իւրովի հարցնել թէ կարժէ՞ զինուորագրուիլ ազատելու համար Պուլկարիան ձգել եւ հեռաւոր երկիրներ երթալ յանձնուելով բազմի անորոշութեան:

Այս հարցումին մեր պատասխանը բացառական է: Պէտք է ամեն հայ երիտասարդ զինուորագրութեան յանձնառու ըլլալ. որովհետեւ զինավարժութիւնը հացի, հագուստի չափ պէտք է հայ երիտասարդութեան. որովհետեւ զինուորութիւնը առողջապահական տեսակետով օգտակար է երիտասարդին, կազդուրիչ ու բարեկրթիչ, որովհետեւ տասը տարիներէ իվեր մեզ հիւրընկալող երկրին քանի մը տասնեակ երիտասարդներ զինուոր տալէ խուսափիլը հայ անուան առատ է և ապերախտութիւն:

Ուստի, պէտք է վաւանիլ քաղաքացիտարան երթալ արձանագրուելու: Սխալ է շատերու այն կարծիքը թէ օսմանեան վաւերացումներ, անցագիր կամ իգամէք քեզքերէսի ունեցողը ազատ կ'ըլլայ այդ պարտէն: Չէ ընդհակառակը այն տարիքը ունեցող ամեն երիտասարդ երթալ գրել տալու է իր անունը, ծննդավայրը և այլն, եթէ օսմանեան կառավարութիւնը իր հպատակները պաշտպանելու վիճակին մէջն է, կրնան երկու կառավարութիւններ իրենց զիւանադիտական միջոցներով գործել ու լուծումի մը հասնիլ: Բայց ասգին որոշեալ պայմանաւորման մէջ արձանագրուիլ չը գաղտնիքը զինուորական փախտականներ նկատուելով, յաւկարծ կրնան ձերբակառուիլ և զինուորական պատժի ենթարկուիլ: և այս պարագային այս պիտիները չեն կարող օգտուիլ զինուորագրական օրէնքին, ինչպէս ալ զիւրոյ թիւններէն ու բացառութիւններէն, որոնք կը չափուիլ օրինապահներու, իսկ տէպ գանձք զինուորութեան ազատ կացուցանելով կամ միայն քանի մը ամսուան համար զինուոր ընելով:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ

Սօֆիաէ եւրոպական թերթի մը ժամանոր թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ:

Հակայոնական շարժումը՝ որ ներքին գործոց նախարար Մ. Բէթթովի ձեռք առած ազգու միջոցներով գրաւուեցաւ նոյն ինքի պուլկար կառավարութեան ղեկ կը դառնայ: Գրգը որչնորուն մէջ կը գտնուին շատ մը կառավարի անհատներ որոնք կաշխատէին պետք ջուրին մէջ ձուկ որսալ եւ միայն կը նայէին հայրենասիրական շարժումին մէջ առիթով մը շարագործութիւններ ընելու ինչպէս յոյներու նոյնպէս ալ պուլկար հարուստներու ի վիստ: Կառավարութիւնը ձեռք առաւ խիստ միջոցներ այդ արկածախնդրներու դէմ: Սա պատճառ տուաւ անոնցմէ ոմանց ամսաստանելու պուլկար կառավարութիւնը իբր խոչնդոտ այդչափ հայրենասիրական գործի մը, եւ այս կերպով ժողովուրդը համոզելու համար միջիններ վերսկսեցին վառնալ եւ այլուր: Սակայն պուլկար կառավարութիւնը կարեւորութիւն չընծայեց այդ տեսակ ցոյցերու կամ դարձաւածքներու: Ըստ կառավարութեան օրէնքին նոյն վե՛, որոշած է խտուել հակառակի բոլոր ծայրայեղութեանց եւ ձեռք առնել ամենախիստ միջոցներ բոլոր բռնի դրամ առնողներու եւ չարագործներու դէմ:

Պոլսէն, դիւանագիտական աղբիւրէ հասնող լուրեր կը խօսին Յունաց կառավարութեան Բ. Դրան րրած դ մոմի մասին: Յունաստանի եւ թուրքիոյ միջեւ յարձակողական զինակցութիւն մը կազմուիլ համար, զինակցութիւն մը որուն նպատակակետն պիտի ըլլայ յարձակիլ Պուլկարիոյ ղեկ նոյն իսկ թիւթ մը գինակցական գաշնագրի մը պատճէնը հրատարակեց զոր ներկայացուցած ըլլայ Յունաստանի Պոլսոյ գեղաւոր Մ. Կոնստանտին այս պատճէնը երեւակայական ըլլալ կը թուի եւ պէտք չէ գոյն յուրջ րան մը նկատել: Սակայն եւ առաջ ևս կասկած չկայ թէ Յունաց կողմէ Կ. Պոլսոյ մէջ տրամադրութիւն չ'ըլլալու եղաւ քաղաքական մերձեցում մը յառաջ բերելու կամ պուլկարացի նախարար կուսինբը հակապոլսոյ:

Պոլսէն առնուած ոյն հաղորդագրութիւնը կիւսեցնէ ն. եւ իւր Ուլկարի իւրեւ հակառակած է այս ծրագրին սակայն թուրք կառավարական շրջանակները անոր համակիր են, այնչէս որ եթէ Սուլթանը մեռնի իր վերջին հիւանթութեւն, այդ ծրագրին իրականութեան փոխուիլը հաւանականութիւն կը ստանայ:

Յունաստանի նախկին արտաքին գործոց նախարար Մ. Բոմանոս որ թէ երեսփոխան է եւ թէ շատ ազդեցիկ Յունաստանի արդի կառավարութեան մէջ, Սօֆիա եկած է եւ կը ճանապարհորդէ Պուլկարիոյ մէջ քննելու նպատակով: Ահեղուի եւ ուրիշ քաղաքներու ղեկավարը: Պուլկար կառավարութիւնը անոր ամեն դիւրութիւն կուտայ:

Կրէտէին գոմիւր կամ կառավարիչ կարգիւն մասին Յունաստանի թագաւորին իրաւունքներ տրուիլը Պուլկարիոյ նախանձը կը շարժէ անշուշտ: Կրէտացիք Յունաստանի հետ արդէն սիրտով մի ըլլալէ յետոյ երբ քաղաքականապէս ալ այսպէս միաշարք կը մտնեն, Յունաստան զօրացած կը նկարուի: Մակեդոնիոյ մէջ Պուլկարիոյն էն զօրեղ մրցակիցը Յունաստանը ըլլալով, բնական է որ Պուլկարիա չուզեր անոր աւելի զօրանալ: Բայց քանի որ այսօր եղելութեան մը առջեւ կը գտնուի, բնականաբար ինքն ալ կուզէ՝ այդ առիթը օգտու մը կամ ուժ մը ձեռք բերել, եւ այդ օգուտը առայժմ կը նկատուելի Պուլկարիոյ թագաւորութիւն հռչակելու: Կըսուի թէ ինչպէս Ֆէրիսանտ Երկրայի վեհապետներէն միոյն հետ տեսուելու ատեն, վեհապետը համակրութիւն յայտնեց է Պուլկարիոյ թագաւորութիւն հռչակուելուն ի փոխարէն կրէտի մասին եղած նոր կարգադրութեան:

Ստար շրջանակներու մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ յառաջիկայ ռազմափորձերու ատեն երբ 40000 զինուոր թրքական սահմանագիծին մօտ պիտի հաւաքուի եւ քանակը թագաւորութիւն յայտարարէ: Բայց պուլկար շրջանակներու մէջ այդպէս չը խորհուի: Պուլկարիոյն աւելի հաւանական ու պատշաճ կը անանն որ Սուլթանիէն մէջ ազգային երեսփոխանները Պուլկարիան անկախ թագաւորութիւն հռչակեն առաջին անգամ:

Մէկ կամ միւս կերպով այդ օրինակ քայլ մը բոլոր Պուլկարիներէն, առանց կուսակցական խտրութեան, պիտի պաշտպանուի: Եւ եթէ մեծ պետութիւններէն մէկ երկուքը հաւանութիւն յայտնեն, թիւրքիա պղաւտնական բողոքներ բառնալէ զատ ոչինչ չպիտի կրնայ ընել: Ինչպէս որ Արեւելեան Բոսնիոյ Պուլկարիոյ հետ միացած հռչակուելուն դէմ րան մը չը կըղաւ, ընել:

Այս միջոցիս Մակեդոնացի յեղափոխականները չարժան մէջ են. ոչ թէ զինուորական գործողութեամբ, ալ յարաբերական տեսակետով: Կը լսենք թէ յեղափոխական պետերը նոր գծերէ մը պիտի գումարեն: Այս գծերէն ներկայ տարւոյ համար զինուորական գործողութեանց սկսելու նպատակաւ չէ բնականորէն, քանի որ ձմեռը մօտ է, ալ չատ հասնական է որ անոնք պիտի խորհրդակցին թէ Յայն եւ Սըրպ բորքականդին դէմ Մակեդոնիոյ մէջ անմիջական ինչ միջոցներու գիծելու են:

ՌՈՒՍԻԱ ԶԱՆՍԱԿԱՆ

Ֆրանսական կաճառին անդամ եւ Քաղաքական Գիտական Վարժարանին Տնօրէն Տ. Անատոլ Լըռու—Պոլիէօ գրած է Գոսպիէ Էօնօքիէնի մէջ ուշագրաւ յօդուած մը Ռուսիոյ յեղափոխութեան մասին: Այդ յօդուածի էն կարեւոր մասերը թարգմանաբար կը ներկայացնենք հոս մեր ընթերցողներուն: Մարքէնի խնդրանքին վրայ գրած մէկ յօդուածին մէջ ըսած ըլլալով թէ՛ «Եթէ Ռուսիան յեղափոխութեան համար հասունցած կը թուէր, հանրապետութեան համար նոյնը չէր, զիս հակասութեան մէջ ինկան կը կարծեն: Կը կրկնեմ թէ միշտ նոյնպէս է իմ կարծիքս ինչպէս նաեւ բազմաթիւ Ռուսները: Բայց այս ըսել չէ թէ միապետութեան դոյրութիւնը ապահովուած կը համարուի: Արքայական ցեղին ճակատագիրը կախում ունի միապետին սխալներէն կամ իր իմաստութենէն, եւ որչափ իր քաղաքականութիւնը անզգոյշ եւ գողգործ ըլլայ, այնչափ անհաստատ կըլլայ գահուն ապագան: Տուժան լուծուելէն իվեր ձեռք առնուած ճնշիչ քաղաքականութեան արգիւնքներէ մին ըլլալ կը թուի ծայրայեղ կուսակցութեանց հզօրացումը, աճումը յեղափոխական ուժերուն եւ միեւնոյն ատեն հանրապետականաց թիւին բազմացումը: Ուստի, ինչպէս ըսած էի Մարքէնի մէջ

օգոտ. ինչ կրնայ ըլլալ որ ժողովրդական զանգուածները Չարէն խրոչին ու հեռանան եւ թէ ուսումնականութիւնը կորսնցունելով ամեն ժողովրդականութիւն իր թշնամիներու ձեռքին տակ ինչպէս 1792ին եղաւ Ֆրանսական միապետութիւնը:

Նոյնիսկ այս չապացուցաներ թէ այժմ Ռուսիան հասուն է հանրապետութեան համար: Հարկ եղաւ որ Ֆրանսան հանրապետութիւնը երեք անգամ վերստանայ ու կորսնցնէ եւ հինգ կամ վեց յեղափոխութիւններէ անցնի հանրապետութիւնը հաստատելու համար: Չարազանց չատ լաւատես ըլլալ է թէ ընդարձակ Ռուսիան, իր անգրագէտ ամբողջով, պիտի յաջողէր առաջին հարուածով, մինչ ֆրանսական յեղափոխութիւնը երկար ժամանակ չը յաջողեցաւ:

Կը խոստովանիմ թէ, իմ մասին ես ապագային վրայ վստահ չեմ: Գաղտնիք բոլոր ժողովուրդներու նախընթացները, կը կասկածիմ թէ հանրապետութիւն Ռուսիոյ մէջ կեանք ունենայ եւ թէ տեսակ մը հրաշքով ընդարձակ կայսրութիւնը անցնի մէկ ուստումով ինքնակարական վարչութեանէն ծայրայեղ ռամկավարական վարչութեան:

Ռուս հանրապետականները եւ յեղափոխականները դաշնակցական դրութեան ընտելացեր են: Ես զանոնք այդ մասին չեմ պարտաւեր, Ռուսիոյ մէջ հանրապետութիւն մը միայն դաշնակցական կրնայ ըլլալ: Բայց դաշնակցութեան մը կազմաւորութիւնը հանրապետութեան համար խնդիր մ'է եւ մեծ դժուարութիւն մը:

Չեմ ուզեր աւելի երկար վիճել այս ենթադրութեան մասին: Ներկայ ժամը երկու սարսափներ

րու բաղխումներով այնչափ մութ է որ չեմ համարձակիր այդ մասին: Ես սրտագին կը մաղթեմ Ռուսիոյ համար որ ներկայ տագնապը վերջանայ կանոնաւոր ազատական կառավարութեան մը կազմակերպութեամբ: Ե՞րբ զայն պիտի ստանանք այս վերանորոգիչ կառավարութենէն:

Շատ անգամ կը հարցնեմ անհանգստութեամբ, թէ յեղափոխականներու ջանքերը՝ սրտեք ուրիշ ռեժիմ չեն ուզեր, ալ միայն հանրապետութիւն, չե՞ն մասներ սարսափներու երկրին մէկ կարեւոր մասը եւ չե՞ն ենթարկեր այս ազնիւ ժողովուրդը սերունդի մը համար, բռնապետական ինքնակառութեան լուծին:

Ինչ որ ալ ըլլայ, Ռուսիոյ բոլոր բարեկամները եւ աղաւթութեան բոլոր կողմակիցներ պէտք է որ համաձայն ըլլան պահանջելու համար արագ դուրսբերութեան ընտրուած Տուժայի մը: Ամենը պէտք է բողոքեն ընդդէմ նոր թոկոսներու եւ միեւնոյն կոտորածներու որոնք կը պատրաստուին Վարչավայր, Օտեսայի մէջ եւ այլուր, բողոքին սեւ խումբերու արձակման պէմ որոնց թողուած են ամբողջ քաղաքներ: Սիւտիսի սարսափները — այս քաղաքը պաշարուեցաւ եւ ռմբակոծուեցաւ կայսերական զօրքէն — գերագնացեցին Պիէլսթոքի չարագործութիւնները: Այս ճամբուն մէջ ու՞ր պիտի կայնին: Ես լաւ ըսած էի թէ յետագիւտական Ռուսիան նոր ձեւ մը կը փնտռէ Հրեաները խողթնուելու մէջ: Անոնք հինգ միլիոնէ աւելի են: Գործ կայ զանոնք կոտորուներուն համար: Եթէ Ռուսիա քաղաքական եւ կրօնական աղաւթութեան վերջապէս պարտին հասնի, կը հարցուի թէ արեան ինչ ծովէ անցնելու պէտք պիտի ունենայ:

Անաթոլ Լըռու—Պոլիէօ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կովկասի քանի մը գաւառականերու գիւղերը կարկուտի, երաշտութեան եւ աւերումներու պատճառաւ խիստ չքաւոր մնացած են: Այնպէս որ յառաջիկայ ձմեռուան սովի պիտի ենթարկուին, նաեւ գալիք տարւան համար ալ անոնք անօթի պիտի մնան, քանի որ սերմնացու չունին որ աշնան ու գարնան ցանքերը ընեն:

Հայ գիւղերը ակներեւ սովի մը աղետէն այս ձմեռ աղաւթելու եւ յառաջիկայ տարւոյ համար ալ ալիքին սերմնացու հայթայթելու կոչ կընէ Մշակ եւ կը հաշուէ թէ առնուազն 200,000 բունտ հացահատիկ պէտք է:

Պագուի մէջ արգէն խումբ մը կազմուեց ինչպէս որ աղետուած շրջաններու չքաւորներուն հաց հայթայթելու նպատակաւ, եւ որոշած է հաց բաժնելու գործը կատարել Տիվլիսի նպաստամատոյց կեար: Յանձնաժողովի աշակցութեամբ: Կը կարծուի թէ միայն Պագուի պիտի կրնայ 45-50 հազար բունտ հացահատիկ հաւաքել այդ նպատակաւ:

Հայերու եւ թուրքերու մէջ խմբովին կռիւնները առայժմ դադարած կ'երևան, միայն Ղափանի կազմերը դեռ կը շարունակուի կռիւը: Հոն Մուրատը հայ խուրբերու եւ գիւղացիներու գլուխը անցած հերոսաբար կը կոչուի եւ զի թուրք նախադրականներու դէմ:

Լուրի մը նայելով Պարսկաստանէն Բահմա եւ Ալի խաները մօտաւորապէս 500 զիաւորներ շրկած են Ապսուլ Սամատ-պէյ Զիվանշիրլի կոչուող թուրքի տրամադրութեան տակ ըլլալու համար: Սահմանապահ ուս զօրաց սպան այդ մասին հարկ եղած տեղը լուր տուեր է:

ԱՆՏՐԱՆԵԱՆ

14

ԼԻՍՏԱԿԱՊԵՏԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

(Շար. նախորդ թիւէն)

ՃԱՋՎԱՐ-ՊԵՆ

Վանայ նահանգին հիւսիսակողմը, լեռնոտ ու գեղեցիկ դիրքով, մանաւանդ հինաւորաց անտառներով չըջապատուած՝ քաղաքակ դիւր մը կայ, որ Թրքէշան կը կոչուի:

Այդ գիւղին տէրն է Ճահվար պէկ անունով հարուստ ու ազդեցիկ քուրտ մը, որմէ կառավարութիւն անգամ կը դողայ եւ հետեւաբար, մեծ յարանքով մը կը վարուի հետը:

Ճահվար պէկ Շաւիցի կոչուած քուրտներու պետն է եւ անոր հրամանէն կախում ունի ամենափոքր խումբներ մը:

Կառավարութիւնը, կոտորածէն զերէթէ տարի մ'առաջ, ամեն ջանք չը խնայեց այս Աւատական իշխանը համոզելու որ Կ. Պոլիս կրթայ եւ Սուլթանին ներկայանալով պտտիւնի ու պարգևներ ստանայ, բայց անօգուտ եղաւ, անիկայ անդրդուելի մնաց իր կամքին մէջ ու չ'ուզեց հետանալ իր անառիկ լեռներէն: 1895ին, երբ Վանի նահանգը՝ գրեթէ աւերակի մը տակ կը թաղուեր Մլանցի, Մուկուրցի, Լուիցի, Թակուրցի եւ Շամսկի քուրտերու արշաւանքէն, Ճահվար պէկ իր հրամանին տակ պտտուող ցեղակիցներուն հետեւեալ լուրը խրկեց:

«Ո՛ր մէկը տէգէն պիտի շարժի, առանց իմ հրամանիս:

«Յիւան մը մեր երկրին աշխատանքին է, երբ կտրենք անոր բազուկները:

գիտցէ՛ք որ անօթի կը մնանք ու մեր արտերը վարդ մը չ'ենք գտներ:

«Անարգ բան է տիրոջ մը համար իր գերիներուն վերմակը ու գլխին բարձր խելը...»

«Ո՛վ որ այս վատութիւնն ընէ, Աստուծոյ քով մը մեղանքէ:

«Ահա՛ այս պատուէրը կը դրկիմ ձեզ իմ հաւատարիմ Շէյխիս հետ: որ պիտի բացատրէ մեր սուրբ ազօթատեղիներու մէջ:

«Ահա՛ որ կը սիրէ զիս, կը յորդէ իմ հրամանս...»

Արդարեւ, հաւատարիմ Շէյխը Թրքէշանի արեւելակողմը պտտուող քրդաբնակ գեղերն երթալով յայտնեց մեծաւորին կամքը ու պատուիրեց որ հրամանը յարգուէր ամեն տեղին:

Թաւանը վերջացած էր: Վասպուրականի ժողովուրդը զրկուած էր մինչեւ իսկ իր մարմինը ծածկող չապիքէն: Թշուառութիւնը չէր նկարագրուէր:

— Ու՛հ, բացագանջեց Ճահվար պէկ

ինքնիրեն, երբ Թիմարայ քանի մը գեղերու վրձակը տեսնէն հտըը՝ վերագաղացած էր իր բնակարանը: Ծրշմարխտ ըսելով, գարշելի բան է ասիկայ... Գաղանք ինչ գաղանք է ասանք, անխիղճ բան չընէր, ամեն կողմ աւերակ, արցունք ու թշուառութիւն կը տեսնես: Ինչ մտածելով կոտաժարութիւնը կը քանգէ իր երկրին չինուաքներն ու անօթի կը թողու աշխատողները: Ասկից ետքը, ո՛վ պիտի պատրաստէ անոր զինուորներուն հացը, անոր տուրքը ու անոր պաւտները:

Այսպէս, խղճի անզուսպ ցաւով մը շարունակ ատելութիւն մը կը սնուցանէր իր մէջ եւ վատ կը համարէր թուրք կառավարութեան այս հրէշային չարագործութիւնը:

— Բա՛յց... զոչեց օր մը գողդղալով գիտեմ թէ կառավարութիւնը մեր ձեռքէն ալ պիտի յափշտակէ Ֆլաներէ կողոպտված ինչքերը: Գիտեմ թէ այ-

— Վաղարշապատէ Մշակի գրած են:

«Տեղացի ժողովուրդը մեծ հետաքրքրութեամբ հետեւում էր կենտրոնական ժողովի պարագլուխներին. գալիս էին ժողով եւ վանք նաեւ Բոստանայ գիւղերի գիւղացիները, հաւատացած լինելով, որ պատգամաւորները իրանց հոգիք են քաշած անկուր. բայց կամաց կամաց որքան ժողովի վիճաբանութիւնները առաջ էին գնում եւ դաշնակցականները մտնում էին կրօնական եւ եկեղեցական հարցերի մէջ, այնքան ժողովը տաժաղութիւնը փոխվում էր ի վնաս պատգամաւորների: Վերջապէս յուզմունքը այն տեղը հասաւ, որ մի օր 60-70 հոգուց բաղկացած գիւղացիների մի խումբ, ուր կային կանայք, ծերեր, երիտասարդներ, կտրեցին պատկաճաւորների առաջը եւ սպառնանքով ստում էին. «Կնացէ՛ք ձեր գործին եթէ ոչ մենք մեր դատաստանը կանենք»: Պատգամաւորները շուտով մեծ էին, տեսնելով սրանց մէջ այն անձանց, որոնք որպէս դաշնակցականներ իրանց ձայն էին տուել եւ պատգամաւոր ընտրել: Պէտք է ասել, որ Վաղարշապատի Դաշնակցութեան ամենակազմակերպված բաժնի տնօրէն է 8-10 տարեկանից ի վեր Ահաթէ Ինչպէս է ժողովուրդը վերաբերվում յոստիարարներին»:

— Երեւանէն կը գրեն Աշխատանք թերթի:

«Դաշնակցական եւ Հնչակեան երկու փաշիւան կուսակցութիւնները իրար հետ չափուեցին վերջապէս այստեղ եւս: Թէ ինչ պատճառներէ, այդ մասին գուցէ միւս անգամին, բայց իրողութիւնն այն է, որ հնչակեանների ձեռքով սպանուեց Աբաբանուս երկու դաշնակցական զինուոր: Այդ բանից անբող Աբաբանուսը դարձաւ «սոցիալիստ» դաշնակցականների արշաւանքի ասպարէզ: Ամբողջ զինուորով սարսափը պատեց, երբ այդ «ազնուոր» յեղափոխականների կողմից պաշարուեցին մի քանի գիւղեր, Տաթևլու, Եղվարդը եւ գետ մանրամասնութիւնը պարզուած չէ թէ քանի գիւղեր: Անցեալ գիւղեր կատարի հրացանաձգութիւն է պատահել նրանց միջև: Եղվարդի սահմանում, կան ծանր կերպով վերաւորներ ու ջարդուածներ: Լուրեր են գալիս, որ Հնչակեան կուսակցութեան պատկանող գիւղերը ենթարկուած են նրանց կողմից (գաշն.) սարսափելի բռնութիւնների, որոնց ստիպում են դառնալ դաշնակցական: Յայտնի է, որ այդ երկու պարսիաները իրենց միջոցաւ զրկում են:

սօրուն մարթինի հրաձաններու տիգր վաղը դանակ մանգաղ չ'ենք ունենար. մէկ խօսքով՝ գիտեմ թէ այս աւերակներու մէջ ուր ֆլան անօթի կը մեռնի, մեր արեւնը պիտի թափուի ուշ կամ կանուխ: Ուրեմն... մենք մեր սուրբ վրէպի վերաւորները, մենք մեր ձեռքով վրէպի պատրաստները ցեղերուն անկումը... մենք ֆլաններու աւերակներուն մէջ պիտի թաղուինք: Այս է թուրք կառավարութեան հետաւոր նպատակը... այս է անոր ամբողջ մտածումը: Այն, թափանցող մը չը կայ այս զարհուրելի ծրագիրներուն խորը... հասկցող մը չը կայ որ ըսէ ինքնիրեն. «Ինչու խելով իմ աշխատանքիս հացը, ինչու կտրեմ անոր բազուկները եւ ինչու սպաննեմ զինքը... չէ՞ որ անոր քրտինքով կ'ապրեմ, չէ՞ որ անոր աշխատութիւնը իմն է, չէ՞ որ ան իմ ծառաս է ու իմ հրամանէս չ'ելլեր... Ինչ ըրած ունի ինքի... ե՞րբ եղած է որ գլուխը չ'է ծածկ ինքի գէմ, ե՞րբ

ժողով ստիպեցրած պահում են դիտական ժողովրդին եւ նոյն իսկ իրար ձեռքից համայնքներ ու մարդիկ խլում: Եղել եւ գիւղերում սպանուողներ, վիրաւորներ, ուր կանայք ու երեխաներ են որսաճաք եղել:

Ասիւնչ պատահաս է, եւ ո՞րպէս խաղաղութեան թիւն այն մարդկանց հասցէին, որոնք իրենց վրայ յեղափոխական անուն են կրում: Որքան կ'ապրտաւորացնէին նրանք ժողովրդին, եթէ յետ անէին իրանց վրէժն ու ժողով փախած այդ անկող «ազգասիրութիւնը» Բաւական չէ՞ միթէ որքան տանջողներ կան առանց այն էլ թշուառ գիւղացու:

ՍՈՒՄԻԱՆ ԵՒ ՀԻԻՍՄԵՍԸ

Սորպոնի պակտէրիաքանութեան ստիպումներէն Տր. Բաբայէ Սորկնաք Բարիդի մէջ յայտարարած է թէ հիւժախտի սարսափելի համեմատութիւններով տարածումը անցեալ դարու մէջ ուղղակի արգիւնքն էր Եգիպտոսի մուսլիմներուն հողէն դուրս հանելուն ու Երուսաղիմի փոխադրուելուն: Այս յայտարարութեան ամենէն զարմանալի կետն այն է թէ հազարաւոր տարի առաջ մեծածախ մարմիններու մէջ գտնուող հիւանդութեանց ճորմերը կրնան վերապրիլ եթէ Եգիպտական կերպով պահպանուած ըլլայ մեռելին մարմինը: Դարձեալ, Տր. Սորկնաք կը հաստատէ թէ հասարակ պակտէրիաներէն շատ աւելի մահաբխ է մուսլիմներու հետ գուրս կողմ այս հնամի պակտէրիաներն: Անշուշտ աստութիւն մըն է դեռ այս յայտարարութիւնը որ աւելի անհրաժեշտ ապացոյցներու կը կարօտի գիտական իրողութեանց կարգը դաստեղծու համար, թէ եւ Տր. Սորկնաք ապացոյցուած իրողութիւն մը ըլլալ կը հոչակէ իր յայտարարութիւնը: Բայց թողունք որ ինքը խօսի:

Անցեալ հարիւր տարիներու ընթացքին՝ ամբողջ Եւրոպայի ու ամերիկայի մէջ մեծապէս տարածուող հիւժախտին ու թոքախտին պատճառն է մուսլիմներուն հողի տակէն հանուելով ամեն կողմ զրկուիլը: Անտարկտիկայի է թէ փարափններու գերեզմաններու մէջ հազարաւոր տարիներ հանգչող այս մուսլիմներուն գետնէն հանուելը պատճառ դարձաւ հիւժախտի սերմերուն

եզած է որ ճիշդ մը հանած է...» Ո՛չ, արդար չ'է ասիկա... վտանգը միայն հայուն դէմ չ'է. այլ ուղղակի մեր բոլոր ցեղերուն չորով կը դառնայ: Իրաւ է. այսօր ամեն տեղ կ'ընտրուի զաւեր, ամեն տեսակ կեղծաւորութիւններ կ'ընէ մեր ցեղակիցներուն թուրք կառավարութիւնն ու անոր Սուլթան, սակայն օր մը պիտի գայ ուր դիմակաւոր աղուէքը գայլի մը պիտի փոխուի եւ մենք պիտի գտնուինք դէմ առ դէմ զազանի մը ճիրաններուն, որոնք մեր զինուոր վրայ պիտի իջնեն: Ան ատեն... ան ատեն որո՞ւ դիմենք, որո՞ւ հասկցնենք մեր կացութիւնը: Մեր չ'է լեռը, մեր չ'է անտառը, մեր չ'է ամենէն անտիկ տեղը... ո՛չ, մերը չ'է, որովհետեւ թնդանթը բացած է իր ահաւոր բերանը, որովհետեւ չղթայական գերիներ եղած ենք ու անխուսափելի վրտանքի մը մէջ կը գտնուինք: Լա՛նք,

Եգիպտոսի մէջ տարածմանը: Մուսլիմները պատեանին բոլորտիքի անշուշտ փէլի փոշին մէջ հիւժախտի աւելի թուով ճորմեր կը վիտան քան հիւժախտաւորներէ շատին թոքերուն մէջ: Հազարաւոր տարիներ կ'ապրին այս ճորմերը: Մուսլիմները առաջին անգամ հողէն դուրս հանող գործաւորաց եւ գիտնականաց մէջ թոքախտի համաճարակ մը յառաջ եկաւ. ծանօթ իրողութիւն մըն է նաեւ թէ հիւժախտի ենթակայ կ'ըլլան մուսլիմայի պահապաններն:

Ֆրանսայի մէջ հիւժախտի տարածումը սկսաւ նարոյէտի Եգիպտական արշաւանաց ժամանակ, երբ տեղի ունեցաւ նաեւ մուսլիմներու եւ մուսլիմայի պատեաններու հողէ հանուելն ու ֆրանսա փոխադրուելը: Յետոյ փոխանցուեցաւ Եւրոպա ու անկից ալ տարածուեցաւ ամբողջ Արեւելեան Աշխարհի ու Արեւմտեան Կեսագունդի մէջ: Փարափններու ատեն Եգիպտական միջոցներով պահուած մեռելներու մարմիններն անտարակուսիօրէն խիստ յարմար բնակութիւններ են հիւժախտի պակտերիային համար: Եւ Բարիդի մէջ կատարուած փորձերով ցոյց տրուած է թէ այս հնամի պակտէրիայք անհունապէս աւելի մահաբխ են քան անոնք որ կենդանի մարդոցմէ կ'ուզան:

Սորպոնի պակտէրիաքանութեան քան յայտարարութեան մասին հետեւեալը կը գրէ Տր. Քլէֆտին Լէվի: Գիտութիւնը ի վիճակի չէ տակաւին ըսել որչափ թէ պակտէրիայք կրնան հաղարաւոր տարիներ ապրիլ կամ ոչ: Պակտէրիաքանութիւնը նորածին գիտութիւն մըն է դեռ. բայց ցարդ կատարուած փորձեր ցոյց տուած են թէ հաւանական է որ անտահման տեղուութեան կարողանան ապրիլ հիւանդութեանց ճորմերն: Կենսաբաններէ ընդունուած է թէ պակտէրիաներու ինչ ինչ սեռեր կան որ կրնան ապրիլ առանց ազատ թթուածնի, առանց լոյսի, եւ բաղդատար բարձր քաղցրահամութեան մէջ: Պակտէրիաներէ ոմանք չորցուած եւ 10 տարի ապրիլի վիճակի մը մէջ պահուելէ յետոյ վերստին կենսանութեան բերուած են: Եթէ 10 տարի չորացած վիճակի մէջ մնացող ճորմ մը կրնայ վերակենդանանալ, պատճառ չկայ չհաւատարութէ չպիտի կրնայ ապրիլ ան՝ տասը կամ քսան եւ կամ երեսուն դարեր չորացած մնալէ յետոյ բաւական է որ յարմար պայմաններու տակ չորցուի:

Եւ այս պայմաններն գոյութիւն ունենին Եգիպտոսի վաղեմի չիրիմներուն

արտասուածք. աղաղակեմք, պաղատիւնք... բայց ո՞վ է լսողը: Ամենեւին Լոսթիս, խեղճ ֆլաններուն պէս պիտի անհետանանք:

Ճանվար պէկ պահ մը լռելէն ետքը, մեքենաբար ոտքի ելաւ ու սկսաւ իր գեղեցիկ ապարանքին մէջ ման գալ: Գրտինքը կը կաթէր իր լայն ու վեհ ճակտին խորշներէն վառ ու հրատապ աչքերը սարսափելի նայուածքով մը չորս գին կը պտտուէր: Այսպէս, կէս ժամէն աւելի խորհրդածութիւններ ըսաւ...: Չէր ուղեր տուէն դուրս ելնել, չէր ուղեր իր սիրուն զաւակներն անգամ քով կանչել... սիրտը լեցուած էր:

Իրիկունսն դէմ, իր գործակատար Մզոտն իմացուց թէ քաղաքէն եւ վերապէկ եկած էր, եւ վաղի փաշային կողմէն անձնական գրութիւն մը կար:

— Ուր է ինքը, հարցուց Ճանվար պէկ՝ չը կրնալով կարծես իր հոգին կոկծացնող ատելութիւնը զսպել:

մէջ, նախ՝ թաց լաթերու մէջ կը բաթթուէր մեռնողին մարմինը եւ յետոյ կարգ մը խնամոտ պատրաստութիւններէ վերջ, կը դրուէր քարէ դամբանի մը մէջ, որ դարերով փակ պիտի մնար: Երբն քարեխանութիւնը տեսականորէն միօրինակ էր, եւ ապացուցուած է թէ Եգիպտոսի չոր հողը անզուգական պահպանիչ մըն է ամեն գործարան, նաեւ նախ իր համար: Հոն կատարեալ վիճակի մը մէջ պահպանուած են օրինակի համար, ձեռագիրներ որոնք կը ասոր կտոր եղած պիտի ըլլային ուրիշ օրեւէ հողի մէջ: Չարմանալի չէ ուրիշ որ հիւանդութեանց չոր ճորմերն ալ այս կերպով պահպանուած ըլլան, մասնաւորապէս մուսլիմ չիրիմներ: Թաղելու խիստ նպաստաւոր պայմանաց տակ: Լոյս:

ՈՉԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Պոլսոյ Ծաղիկ շաբաթաթերթի հրատարակութիւնը արգելուած է տնօրենը Տ. Վահան Թոշիկեան բանտարկուած է:

— Թուրքիոյ Հանրային Պատուց ընդհանուր քարտուղար Տ. Ղազարոս Երամեան (նազար էֆ.) օգոստոս 29ին յանկարծական կաթուածի մը հետեւեալով մեռած է: Թուրքիոյ հայ պաշտօնեաներու շատերու մահը այսպէս յանկարծական ըլլալ սահմանուած է (1):

— Երուսաղէմի Լուսարարապետ կարգուած է միաբաններէն Տէր Բարեդին վրդ. Սագաեան. իր նախորդը Տէր Եղիա վրդ. վերջերս Պատր. փոխանորդ անուանուած էր:

— Գահիրէի հայ կաթողիկոս ազգայինները «Ս-Գիրգոր, Լուսաւորիչ» անունով բարեգործական ընկերութիւն մը հիմնած է այս առթիւ Ֆրանսիայէն և արաբերէն լեզուներով խմբագրուած կանոնագիր մը հրապարակ հանած են: Լուսաւոր արդարացի գիտողութիւն մը կընէ ըսելով թէ «Հայերէն լեզուաւ կանոնագրի մը խմբագրութիւնը և ի գիտութիւն ժողովրդեան գոնէ տե-

— Թառմէն կը գտնուի, պատասխանեց Մզոտն՝ իր տիրոջ աչքերուն մէջ նայելով:

— Հոս առաջնորդէ՝ զինքը... վրայ բերաւ Ճանվար պէկ:

— Խիստ լա՛ւ, միմիջեց Մզոտն ու գնաց:

— Տեսնե՛նք... միմիջեց Ճանվար պէկ ինքնիրեն: Ծատ բարի բան մը չ'է վալիէ մ'եկած անձնական գրութիւնը: Անպատճառ նոր դաւ մը կայ ֆլաններուն դէմ... ու կառավարութիւնը՝ իրաւանի չարագործութեանց ետքը, դարձեալ մեզի կը դիմէ, որպէս թէ պատրաստուած ոճրագործներ ըլլանք...:

(Շարունակելի)

դական հայ մամուլին ալ շրջուի
լը հարկ անհրաժեշտ էր։
Մենք ալ սա գիտողութիւնը
կընենք, թէ արդեօք լաւագոյն
չէ՞ր ըլլար, եթէ Գահիրէի հայ
պապականները Հայոց Բարեգ.
Բնդ. Միութեան անդամակցէին
փոխանակ նոյնանպատակ զատ
բնկերութիւն մը կազմելու նոյն
քաղաքին մէջ։

Ապօնէի բնութիւնը պարզա-
րէն կէսնտէրմէի տէճա
օլունուրի ֆէօդէրտէ օլանլար Տօպ-
րիլաթ Մ. Սիսակեանա վէ Սի-
լիստրէտէ Մ. Արթաթի Սարգիս-
եանա էօտէյէ պիլիբրէր։

ՄԻԼԼԻ ՄԷՔԹԵՊ

Մուհարրիլ էֆ.
Իրաւաբուն կէշէն նուէրօսունտա
ղայէթ մէսէրէթլէ օգուտուք
միլլի մէքթէպիմիլէ տայիւր սա-
թըրլարը։

Հազարաթիւ սէօյլէյէրէք պիւր
գաջ հափտատան պէրի պու մա-
ալտա թարաֆնըզտան պիւր գաջ
սաթըր Եազըրմասընա պէքլէմէք-
տէ իտիք։

Միլլի մէքթէպիմիլի փրօկրա-
մը տիկէր մէքեաթիպի էճնէպի-
յէտէն Եիւքսիք օլարագ թապիի
տիւր քի պիլիմ ջօնուզլար ուլում
ու լիսանլարա քէնտիլէրի սին-
նինտէ վէ սընրֆտա օլան տիկէր
չակիրտանտան զիատէ իլէրի
կիթմէքտէ տիւլէր։

Միլլիթտաշարըմըզտան պա-
ղըրլարըն քէնտի մախթուլարը
տիկէր միքթէպլէրէ Եօլաթըզլա-
րը սէպէպի պաղընա իքիտիւր Եա
կէշէն սէնէտէն մէքթէպէ օլան
պօրճլարը վէրմէմիլլէր վէ Եա-
լաօտ էվլաթլարը սընրֆլարընը
կէշիթմէմիլլէր պիւր թազըմ շախտ
լարտա թէրպիյէ մէսէլէսի սէպէպ
թուլթարագ էճնէպի մէքթէպլէ-
րին Եօլընը էլէ ալընօրլար, սան-
քի օլ մէքթէպլէրտէ վէրիլէն
թէրպիյէ պիլիմ քիտէն տահա
էվլաթըր։

Հայազ ջօնուզլար հէր պիւր
մէքթէպտէ պուլունուր։ Տօղուշ-
սան պէտ խուլ օլան, փէտէր ու
վալիտսինէ իթաթ իթմէյէն
խանէսինտէ սուի հալտա պուլու-
նան ջօնուք քրրք պիւր մէքթէպ-
տէ տէյիլսէ հայազըղընը պը-
րագմազ վէ ատալ օլալազ։

Մօքազլարտա թիւրքէ սէօյ-
էրիլէն վէ նէվ պէ նէվ քիւքիւր-
լէր իտէն ջօնուզլարըն էքսէրիսի
միլլի մէքթէպ շակիրտի տէկիլ
տիւր Զիրա պուլնլարըն գըսմի ա-
զիմի խուսուսի վէ Եախօտ տիկէր
մէքթէպլէրէ տէվամ իտէնլէր վէ
պազըրլարը տա պօմ պօշ կէշէն
սէրսէրիլէրտիւր։

Հէր հալտա վէ անվալտա միլլի

մէքթէպիմիլի գօլ ու գուվլէթ
վէրկէյէ զայրէթ իթմէմիլլ լա-
ղըմտըր պիլ իսէ պու վազիֆէի
մուգատտէստէ գուսուր իթմէք-
տէն մաատա՝ մէքթէպիմիլի
էնվաի միւքթէրիաթլէ լէքէլէն-
տիւրմէյէ չալըշիօրըզ։ Պու ալըպ
վէ կիւնա՛ տըր։

Մ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹՈՒՐԿԻԱ

Պապր Ալիյէ պիւթիւն տէօլ-
լէթլէրտէն թէմին իտիլտի Պուլ-
կարիանըն սիւքիւնէթլի էֆ-
քեարտա օլաղընը Եըլտըզ տա-
լի հիւքիւմտարլարտան պու
Եօլտաթէմինաթ ալմըշ տըր։

— Կէօմրիկլէրին 100տէ 3
արթմասը իշիւն ինկիլիլ էլիսի
Լօնտրատան ալտըր թալիմաթ
իւզըն Պապը Ալիինն նօթասընա
հիւսնիւ ըրզա կէօսթէրտի։

— Ստանպօլ պօղազընըն թաղ-
վիլէսինէ շու սըրա թէքրար
լէք զայրէթ սարֆ օլունըյօր
պախուսու Գարատէնիլ պօղազը-
նա զիյատէ տըզգաթ օլունըյօր
մինալար գօնուլիյօր Գարա տէ-
նիլ ճիհէթիւնտէն աճէպա քիմ-
տէն գօրգուլիյօր։

ՏԱԽԻԼԻԷ

Սթանպօլ պուլկար մասլահաթ
կիւզարը Մ. Նաշօվիլ կէշէն կիւն
Փէսամ. Բրէնսին բուպուրնա գա-
պուլ օլունուպ, ուզուն միւտտէթ
գօնուշմուշ ըտը, Պու միւլազաթ
տան պիւր կիւն սօնրա նէշր օլը-
նան րէսմի կազէթա Մ. Նաշօվի-
լին իսթիֆասը գապուլ օլունտը-
ղընը Եազըմը տըր։

— Բուսշուք թրնսվա րէտիֆ-
լէրի մանէվրատան կէրի տէօն-
միւլլէր տիւր, Գէզա Վարնա րէ-
տիֆլքտի պիւր գաշ կիւն թալիմ-
տէն սգնրա էվլէրի կիւն խանէ-
լէրինէ ալտէթ իթտիլէր։

— Սէրպիա մուալիմլէրի (ուսու
ցիլ) Սօֆեայր զիյարէթ իթմէք-
տէ օլմալարը միւնասիպլէլէ
Պուլկարիատան տախի 150 մու-
ալլիւմ Սօֆիայա կիտուպ րէտա-
կօթի գօնկրէսինէ իշլիւրա ի-
տէյօրլար։

— Եարըն շէհրիմիլի պէլէ-
տիլէ ինթիլապը իճրա օլրնա-
ճազ տըր, հիւքիւմէթ թառաֆ-
տարլարը, Եանի Սթանպօլլի-
իսթէհի, լիոթալարն ա պիւր Եո-
մէնի տախի պուլրնտորրաֆ ֆիւր-
րինտէ իրէն պիլիմ քիլէր թա-
րտֆրնտան շու օլուն պու օլուն
տէյիւ թէրէտուլա կէօսթէրիւ-
տիի սէպէպլէ, մէքիւր ֆիւրգա
լէյիլէրի հիշ պիւր Երմէնի գօլ-
մագսըղըն լիտայր թապ իթ
տիւրմիլլէր։ Շէհրիմիլի տէրմէ
նիլէր շիմտիքի, նրն Եարընը

գաաար օլտըղը վազըթլար պի-
լէտիլէտէ պիւր ազալը պուլու-
նուր իքէն շու իքի սէնէտէն
պէրու հիշ պիւր Երմէնի պուլըն-
տըրմալա՝ միլլէթիմիլլէ պիւր
նէվ հազարէթ օլտըղը հասէպի
իլէ, Եարըն ինթիլապա կիտէն
միլլէթտաշարըմը քէնտիլէրի-
նէ վէրիլէն մաթպու պիլէթլէր-
տէն պիւր իսթիմիլլուպ, անըն Եէ-
րինէ պիւր Երմէնի իսթիմիլ Եազ-
մալը տըրլար։

Գէզա Եարըն մէքթէպ հոգա-
բարցուլարըն ինթիլապաթը
իճրա օլունաճազ, պիլիմ միլլի
մէքթէպլէր իզիւն տախի պէշ
քիւրտէն միւրէքէպ պիւր հոգա-
բարցուլարն ինթիլապ օլընա-
ճազ տըր։

Պուլկարիա թապաաը օլանլար
ինթիլապ իթմէք հազարընը
իսթիմալ իթմէլի վէ ֆաիաէլի
զաթլար ալըրմալը տըրլար։

Ի Ո Ւ Ս Ի Ա

Փէնէրալ Թրէքուլը զանն ի-
տէնէք փէնէրալ Բօսլուլը Էօլտիւ-
րէն շախս, իտալա մահքիւմ օ-
լունտու։ Փէնէրալ Թրէքուլ ինէ
կէշէն հաֆթա քէնտի էճէլի իլէ
Էօլտիւ։

— Բիկատա պիւր թրանվալ վա-
կօնընտա պօմպա աթըրլարագ,
պիւր գաշ քիլի վէ պիւր միւլա-
ղըմ Եարէլէտի վէ 2 քիլի Էօլ-
տիւ։

— Բէթրսպուրկտան Պէնլինէ
պիլտիլիլիլի իւզրէ, Բէթէր-
հոլ սէրալրնտա Զարըն ալէհին-
տէ պիւր ճէմիլլէթ իսթիլլէ պու-
լունտուղը անլաշըմըլ պու ճէ-
միլլէթտէ կրանտիւքլէր Նիքօլայ
վէ Վաթիլիւր տախի տախիլ ի
միլլէր։

Պու ճէմիլլէթ Զարը թալիթ-
տան էնտիւրմէք նիլլէթիւնտէ ի-
միլ։

Կ Ի Ր Ի Տ

Բրէնս Եօրկի սեպտ. 28տա
Գանտիտա պիւր զրիլլըյա րա-
գիպէն մուֆարէքէթ իթտի Պիւր
չօգ Կիրիտիլլէր սիլահլը անրն
կիթմէտին մէնն իթմէք իսթէ-
նիլէր, Էճնէպի աքէրլէր պիլ
միւտալիլէ կիթիլիլէրէ գարշը
աթէշ իթտիլէր, օնլար տախի
գարշը ճէվապլէ իքի քիլի Էօլ-
տիւ վէ չօղլար Եարէլէնտի, Է-
հալի ճան ու տիլտէն Բրէնս
Եօրկիի ալգըշլաար։

Համի տէօլլէթլէրին գրալ
Եօրկիէ միւրաճաթլարը իւզէ-
րինէ քրէնս Եօրկի կիրիտէն
չրգտըր կիպի Մ. Զարիսին գօ-
միսէր նասպ օլրնտըրըն մէզ-
րիւր տէվլէթլէր Պապր Ալիյէ
պիլտիլիլիլէր Պապր Ալիյէ սօն
մէճիլա պու նասպա գարշը բր-
թէսթ իթմէք իշիւն միւլէքէ-
րէտէ պուլունտու։

ՕԹԷԼ ՍԱՄՍՈՐ

ԱՂԵՐՍԱՆՏՐԻԱ

Ճամի քեպուսնաի դէն քիւ 18

Տիւր Ս. Շէքերեանի վարչութեան
տակ գտնուող այս ծովագերեայ Եւ-
օղաւէտ պանզօկը իր մաքրութեամբ
Եւ ամեն կատարելութեամբ յանձնա-
րարելի է մէր հայրենակիցներուն։ Այ-
ցելուն հօն կը գտնէ նաեւ մաքուր
ճաշարան մը արեւելեան Եւ եւրոպական
ճաշակով մաքուր Եւ համաթամ կերա-
կուրներով։ Գրինբըր Զափաւոր են։

ԹԻԻՃՃԱՐԻՑԷ

ՎԱՌՆԱ, 9 Սեպտեմբեր

ՋԱԽԻՐԷ

ՊՈՒՂՏԱՅ

Վալիօն 50-55 լիպ. 7-30/10
Արապա 52-58 լիպ. 7-10.40
ԱՐԲԱ,

Վալիօն 100 քիյօ 10. 10/25
Արապա 42-47 լիպ. 6/6-40
ԵՈՒԼԱՖ արապա 33/36 լիպ. 4 20/5.

» 100 քիլօ 11.11.25
ՋԱՎՏԱՐ արապա 52/57 լիպ. 7/7.20
ՖԱՍՈՒԼԵՆ արապա 100 քիլ 18/25

ՌԱԲԻՑԱ 100 քիլօ — հօգ
Արապա 100 քիլօ հօգ

ՏԱՐԸ արապա 6. 6/40
ԲՈԼՈՉ արապա 55-60 լիպ. 8. 8.50
ՄԻՍԻՐ 57-58 լիպ. առապա 6.20/6.60

» 100 քիլօ հօգ
Կիւնտէ վալիօն 13/15 վէ 500-600

արապա կէլմէքտէ. վալիօն մուամէ-
լէսի նարօլէօն 20 ֆր. արապա մու-
ամէլէսի նարօլէօն 20. 20

ՊԻԳԱԼԻՑԷ

Վարնա բիպապընտա պազգալիլէ
մալլէրին պու կիւնքի ֆիլաթը, ալթուն
ֆրանք իլէ։

ԳԱՂՎԷ 2.15/ 2.25
ՇԷՔԷՐ Նէմգէ .84

ՇԷՔԷՐ քէսմէլ սանտըգ 41 50
ԲԻՐԻՆՃ ճէնօվա չուվալը 42.

» Ֆիլիպէ » 36
» Լուկիլիլ » 31

Բիգօն » 49.
ԿԱՉ Սանտըգ 11 20

Չէթիւն Եազը քիլօ 80-95
ԳՈՒՐՈՒ իւզիւմ հօգ 32

Եու մուրթա 100 աթէթի 4. 40

Մ Շ Ա Կ

Օրաթիւրթ քաղաքական, գրական

Բաժնեգիր՝ Ե. Բոպայի համար 30 ֆր
Ամերիկայի համար 6 տղար, Պարսկաս-
տանի Եւ Ռուսաստանի համար 10 րուպ-
լի տարեկան։

Հասցէ՝ Խմբագ ուրիւն «ՄՇԱԿ»-ի
(Կովկաս) Իտիլիս

Одговорили А. Курбетиянъ

печатаема Д. Тодоровъи С-во—Въ рѣ